

tična formula „Signalov“, najsi tudi ta zvezanost ni zadosti idejno izpeljana in umetniško izčrpana, kar knjigi vsekakor ni v prid. Ponekod se oglašajo ome-njeni problemi prestolnice kot kritika (Jazz), drugje zopet kot boleča antiteza med nastajajočim vele mestom ter patrijarhalnim ljudstvom ratarjev in njegovo grudo (Pesma sejača žita). — Važna prvina Kesićeve pesmi je tudi bizarnost, ki pa je vedno ubrana in lirsko utemeljena. N. pr.:

„Moja komšinica ... ne zna za magličaste četvrti i čajdžinice Pekinga,  
gde životni brodolomci u košmaru čarolike snove snuju;  
ona je sentimentalna ko lirska poema Tin-tun-linga ...  
A ja okorela pijanica, veća od Jung-čeu-pinga,  
ja sam najnesretniji skitač ...“

Ali naslednja ekspresija:

„Mesečeva lubanja obešena o голу granu jasmína.  
Sa terase u hrizantemama zvoni citra.  
Skazaljke na tornju vrše blud.“

Ves ta pestri svet motivov pa pogreša notranjega pesniškega sosledja; to je posledica dejstva, da se pesnik ni do poslednjih možnosti poglobil v gradivo, kakor da bi se nekako bal za svojo neodvisnost. Tako obilica motivov ni vedno le prednost. Ali vendar je Kesić zdrav talent; označuje ga svojstveno, „bal-kansko“ prepletanje davnih, a še tako živih izzakarpatskih akordov z žitjem XX. veka. In kljub neuravnovešenosti, ki jo pač opravičuje mladost, je zbirka pozitivna.

Knjiga je urejena zgledno in opremljena prikupno. Ali pa današnji beo-grajski stil res ne more vzdržati brez blestečih izrazov, kakor so „calnkelner“, „ringlšpil“, „feder“ in „volšebni“?

Ivo Brnčić.

## GRADIVO

Nekaj Kettejevih pesmi iz spominskih knjig. Dragotin Kette se je v Ljubljani in v Novem mestu moral odzvati marsikateri ženski prošnji za pe-sem v spominsko knjigo, ki so bile tedaj zelo v modi. Menda pa nobene izmed svojih albumskih pesmi ni objavil sam.

Eno tako Kettejevo pesem je pod na-slovom „V spominsko knjigo“ priobčil „Slovan“, V., 1906./07., str. 321.; posve-čena je Ljubljanki gdčni. Pavli G—vi. Zapis vsaj v objavi ni datiran.

Po vsej priliki je iz pesnikove zapuščine Anton Aškerc sprejel v drugo, pomnoženo izdajo Kettejevih „Poezij“, 1907., str. 95. in 96., pesem „Ne v album — v srcé“ brez navedbe, komu je namenjena, in brez datuma. — Gospodična Mira Wagnerjeva

v Novem mestu še hrani svojo spominsko knjigo, v katero je to pesem z istim na-slovom zapisal tedanji osmošollec Kette sam „27. IV. 98.“. Med urednikovim tiskom in tem pesnikovim rokopisom so poleg pravo-pisnih (album, kjer koli, po kaj; velike črke v začetkih verzov; številni naglasni znaki) te-le tekstne razlike v posameznih kiticah in vrsticah: III. 2. gorami — me-glámi; IV. 1. ginite — svírite; IV. 2. dru-gemu — bližnjemu; V. 1. je — jo. Ali izvirajo izpremembe od avtorja ali od Aškerc?

Tedaj kot Miri je Kette njeni sestri Gi-zeli Wagnerjevi, sedaj vdovi Kurthovi v Novem mestu, v albumu posvetil to-le doslej še neobjavljeno pesem:

Vsi listi  
Tak čisti  
Nepopísani so,  
Nenarísani so.  
To je pómlad nebeška, to kraljéva je roža,  
Ki jo lahni zefirček, ki jo sólnečni svit boža,  
Samo písan metulj, samo cvetje obkroža  
Vijóličino  
Trnjóličino  
Lepó.

Ti listi  
So tísti,  
Ki jih bode nekoč  
Poplavila noč  
Voščíl in željá in lažij, baharíje,  
Ta venček nariše, a ta v melodije  
Imé svoje ljube izvóljene skrije  
Z umetno rokó  
Za težko slovó  
Na vek.

O Kríste!  
Te líste  
Pregledávala bo,  
Prečitávala bo  
Pač deklica nekda, ne več deklica mlada.  
Glej, číta in číta . . . . . Za solzíco ji pada  
Solzíca na list. Tak za nado ji nada  
Izginila je.  
Preč šinila je,  
a kam? . . .

Poslúšaj,  
Poslúšaj,  
Da ne bojo solzé  
Kdaj na tvoje srcé  
Kapljále, nevsáhnjene sólze kesánja,  
Tvoja duša je aljbum brez vsega písánja,  
Tvoja duša, ki zdaj o bodóčnosti sanja,  
Prekrasnih dnéh,  
Je aljbum brez peg  
In črk!

Ne píši,  
Ne ríši  
V lepí áljbum níkdar,  
V svojo dušo níkar

Ni čuvstev, ni mislij, ni želj mi takih,  
Da bi se spominov v grozečih vlakih  
Kdaj strášila kakor strel svitlih v oblakih,  
Da jókala bi  
In stókala bi  
Grenkó.

Ista Kettejeva znanka še iz Ljubljane  
hrani v svoji spominski knjigi tudi ta-le  
sonet z akrostihom „Gizelici Vagner“:

Grenkosti žitja so Vam pač še tuje  
In le sladkost mladost Vam zorna trosi,  
Zvesto na rokah sreča zdaj Vas nosi,  
Enako dete mati si neguje.

Le cvetje sreča Vam povsod ponuje  
In trnja čuva Vas skrbno si,  
Cvet Vaš odpira le hladilni rosi  
In mraza ga morilnega varuje.

Vè veke naj tako Vas sreča vodi,  
A beda in bridkost Vam tuja bodi,  
Grozečej skrivaj sreča Vas usodi.

Nikoli žalost Vas naj ne pretresa,  
Edino radost vnemaj Vam očesa,  
Rodi naj Vam na svetu vže nebesa!

Pesem, datirana: „Ljubljana, 14./V. 1893.“, ima sicer podpis: „Peter Hórvat, gimnazijec“, toda Kette jo je — po za-trdilu omenjene dame — v Novem mestu prepoznal in priznal za svojo: zložil jo je bil kot ljubljanski četrtošolec na prošnjo v albumu podpisanega tovariša. Potem-takem bi bila to najstarejša doslej znana Kettejeva pesem, — poskus v sonetni obliki, v kateri je nekaj let nato postal čudovit mojster.

P. S. Ob „Zbranih pesmih“ Josipa Murna-Aleksandrova se bo še živeje kot doslej čutila potreba, da se izda celotno delo Dragotina Ketteja. Naj se priprava so-dobne izdaje pospeši tudi z objavo brez dvoma še kje ohranjenih tekstov pesni-nikovih!

Alojz Turk.

## ZAPISKI

Montaigne. Dne 28. februarja 1933. je preteklo štiri sto let, kar se je na gradu Montaigne Périgordu rodil njegov poznejši gospodar Michel de Montaigne, eden največjih renesančnih duhov Francije. Njegovi „Essais“ niso samo pred-met proučevanja, marveč tudi knjiga uži-vanja, posebno ljuba onim, ki beže iz boje-vitega bombardementa časovnih gesel in političnih aktualnosti v zatišje stare, v sto-letjih preizkušene modrosti in življenjske umetnosti. Montaigne mnogi smatrajo za prvega sodobnega Evropca, začetnika sub-jektivistične literature in filozofije, ki je ž njim prelomila srednji vek in ki s svo-jim valovanjem sega prav v dušo sodob-nega človeka. Ta tipični humanist rene-sančne dobe (njegovih esejev skoraj ni mo-goče čitati, če ne znaš latinsko ali če niso

številni citati iz starih avtorjev pod črto prevedeni) je obenem prvi veliki skeptik na prelomu vekov, stojak nekoliko refor-miranega, v razumnost in v epikurejsko življenjsko občutje usmerjenega duha, rela-tivist, ki uči, da vse teče in da ima vse svojo posebno podobo v času in prostoru. Njegova filozofija je eklektična kakor vsaka filozofija, katere smoter je, naučiti človeka živeti in umirati. Dà, tudi umi-rati, kar je staro stoično pravilo; filozof in vojak kažeta prav pred obličjem smrti, koliko znata in kaj zmoreta. Montaigne je bil mnogim poznejšim pisateljskim ro-dovom v Franciji neizčrpen vir miselnih pobud in dobrega pisanja, zakaž njegov slog je zares očarljiv, kakor ga je imeno-val Sainte Beuve. Ta izredni mož izred-nega časa sodi po pravici med reprezen-